

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΕΝΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ

Α τοῦ βίου καὶ τῶν ἐργων τοῦ περιφανοῦς Ζακύνθου καλλιτέχνου Νικολάου ἱερέως τοῦ Κουτουζῆ ¹⁾ ἔχουσι γίνει γνωστά παρὰ τῶν ἱστοριογράφων Ζακύνθου Χιώτου καὶ Κατραμῆ, ἐκτενῶς περὶ τούτων ἐν

τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν πραγματευθέντων. Ἀλλὰ τῇ βίᾳ ἐκείνων, καὶ ἄλλοι τινὲς σχετικῶς ἔγραψαν καὶ ἡμεῖς ὄχι ἄσκοπον ἡγούμεθα νὰ προσθέσωμεν ὀλίγας ἐτι ἀνεκδότους γραμμάς, ὅπως ὁ μέλλον τοῦ καλλιτέχνου τούτου βιογράφος πλείονας ἔχων πληροφορίας ἀκριβέστερον διαλάβῃ τὰ περὶ τοῦ ἰδιορρύθμου τούτου ζωγράφου καὶ σατυρικοῦ, ὅμοιον τοῦ ὁποίου, ὑπὸ τὴν δευτέραν μάλιστα ιδιότητα, ἡ ἱστορία τῆς Ζακύνθου δὲν ἀναγράφει.

Αἰτία, ἥς ἐνεκεν ὁ καλλιτέχνης ὑπεχρεώθη μεταβάς εἰς Ἑνετίαν νὰ ἱερωθῇ καὶ ὑπὸ τὸ κληρικὸν ἔνδυμα νὰ κρύψῃ οὐ μόνον τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ προσώπου ἀσχημίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς τὰ πάθη, ἥτο διότι οὗτος σατυρίσας ποτέ, ὡς γνωστὸν, ἔχθρόν του τινὰ, Μαρτινέγκον τούνομα, ἐκακοποιήθη νύκτα τινὰ δεχθεὶς κατὰ πρόσωπον ἐκσφενδονισθεὶς ἀνὰ πύλινον, ἡ ὡς κοινῶς λέγεται ἐφρεζαρίστικε ²⁾. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν γεννέτειραν προσελήφθη τῷ μὲν 1782 ὡς ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Μώλου, τῷ δὲ 1788 ὡς τοιοῦτος τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος τοῦ Τράφου, ἀλλὰ προσληφθεὶς καὶ πάλιν ὡς ἐφημέριος τοῦ αὐτοῦ ναοῦ, τῷ 1791, ὑπεχρεώθη νὰ παρέχῃ, ὡς ἄλλοτε, τὸν ἀναγκαιοῦντα κηρὸν τοῦ ἁγίου βήματος καὶ νὰ ἱστορήσῃ, ἰδίᾳ δαπάνῃ, τὰς πρὸς νότον τοῦ ναοῦ δύο ζωγραφίας, καὶ ὡς ἔλεγεν ἡ ἀναφορά αὐτοῦ «... ἐπειδὴ ὁδίκαιον εἶναι νὰ ἀνταμείω-» μεν οἱ ἱερεῖς τὸ ψωμί, ὅπου «μᾶς δίνει ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς ὀλίγον κερὶ ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου...» ³⁾

1) Ὁ καλλιτέχνης οὗτος ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῇ 17 Μαρτίῳ 1746 ἐκ πατρὸς Ἰακώβου, θανόντος ἐν Κανοῖ πόλει, καὶ ἀπεβίωσεν ἐν ἐνί 1819.

(2) Τὸ φρεζαρίσμα (ital. fregio) συνίστατο εἰς τὴν κατὰ πρόσωπον ἐκσφενδόνειν σφαῖρας ἐκ λεπτῆς θέλου (κ. μ. π. ο. υ. λ. ἔ. τ. α. = it. boll'a πεπληρωμένης ἐκ μελάνης καὶ πυρίτιδος, ἥτις συντριβομένη εἰς μικρὰ τεμάχια κατέκοπτε τὸ δερμα, καταλείπουσα ἐπ' αὐτοῦ σημεῖα ἀνεξίτηλα.

(3) Ὁρα Κώδικα τοῦ ναοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος Φλαμπουριά-ρη σ. 136.

Ἐν ἔτει 1800 συνεφώνησε μετὰ τοῦ δρ. Παύλου Κλάδῃ, ἐντολοδόχου τοῦ Ἰωάννου Λάσκαρη, κυβερνήτου τῆς μονῆς τῆς Θ. Σπηλαιωτίσσης, νὰ ζωγραφίσῃ τὸν Χριστὸν ἐν μορφῇ Ἰδε ὁ ἄνθρωπος (Ecce homo) ἐπὶ στανίδου σταλέντος αὐτῷ ἐκ Κερκύρας, ἀντὶ 15 χρυσῶν ἐνετικῶν φλωρίων, ἅτινα καί, περατωθείσης τῆς ἐργασίας, ἔλαβε κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου «... Νικόλαος ταπεινὸς ἱερεὺς ὁ Κουτουζῆς βεβαιῶνω ὅτι ἔλαβον ἀπὸ τὸν αὐτὸν Π. Κλάδῃν 16 βενέτικα τάλληρα διὰ τὴν ἀνωθεν ζωγραφίαν ¹⁾».

Διάφοροι παρὰ διαφορῶν ἐκάστοτε εἶχον ὑποβληθῇ τῇ ἐκκλησιαστικῇ Ἀρχῇ Ζακύνθου μνηύσεις κατὰ τοῦ Κουτουζῆ ἐπὶ διαγωγῇ σκανδαλώδει καὶ ἀναρμόστῳ πρὸς τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἱερατικὸν ἔνδυμα, τοιαῦται δὲ ἦσαν καὶ αἱ ἀπὸ 13 Φεβρ. 1808 τοῦ Ἰωάννου Δανίλῃ καὶ ἀπὸ 10 Ἀπριλίου 1809 τοῦ Νικολάου Ἀργυροπούλου. Αἱ εἰς τὸν Κουτουζῆν διὰ τῶν μνηύσεων τούτων ἀποδιδόμεναι κατηγορίαι πιστοποιηθεῖσαι παρὰ πολλῶν προκάλεσαν κατ' αὐτοῦ τὴν ἀπὸ 20 Αὐγούστου 1809 καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ τότε Μητροπολίτου Κεφαλληνίας—Ζακύνθου καὶ Ἰθάκης Ἰωαννικίου, δι' ἧς λαμβάνει τις πλήρη γνώσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Κουτουζῆ κατὰ διαφορῶν καιρῶν διαπραχθέντων πταισμάτων. Οὕτω μετὰ μακρὰν εἰσαγωγὴν ἐν τῇ ἀποφάσει ταύτῃ ὁ αὐτὸς Μητροπολίτης ἔχων ὑπ' ὄψιν αὐτὰ μέγιστα ἐγκλήματα τοῦ ἐναγομένου ἱερέως εἰς διαφορῶν καιρῶν τολμηθέντα, παρ' ἀξιοπίστων μαρτύρων βεβαιωθέντα καὶ τοῖς πᾶσι πρὸ χρόνων κοινολογηθέντα... τὸ ἀδιόρθωτον αὐτοῦ, εἰ καὶ πολλάκις παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν προεστώτων παραινεθέντος, θεωρῶν βεβαιωμένην τὴν παράβασιν τῶν ἱερῶν ἀποστολικῶν κανόνων, ὡς τολμήσαντα τὸν αὐτὸν πταίστην ἱερέα ἱεραουργῆσαι καὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων μὴ κοινωῆσαι, κατηγοροῦντα οὕτως ἐαυτὸν μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνάξιον τῆς θείας μεταλήψεως, σκεψάμενος τὸ ἀνευλαβὲς αὐτοῦ καὶ ἀπαίσιον ἐπιτελώντας τὴν θείαν μυσταγωγίαν δίχα τῆς χρεωατικῆς καθαρότητος καὶ νηστείας, θεωρῶν τὴν καταφρόνησιν τῶν ἐκκλ. διαταγῶν κωλυόντων (:) τὰς καινοτομίας καὶ παρ' αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ μὲ κοινὸν σκάνδαλον τολμηθείσας, σέψιν ποιήσας εἰς τὸ ἀναίσχυντον αὐτοῦ καὶ ἀπρεπέστατον προφέροντας ὅρους ἀτάκτους καὶ ἀσελγεῖς εἰς κάθε περίστασιν καὶ με κάθε τάξεως ἀνθρώπων, θεωρῶν ἀποδεδειγμένην τὴν τόλμην τοῦ ἐκδύεσθαι τὰ ἴδια ἱμάτια παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων τοῖς ἱερεῦσι διωρισμένα πρὸς σέβας, συστολὴν καὶ ἰδαν εὐλάβειαν καὶ ἐτέρους ἐνδύεσθαι ἀντὶ τῶν συνήθων

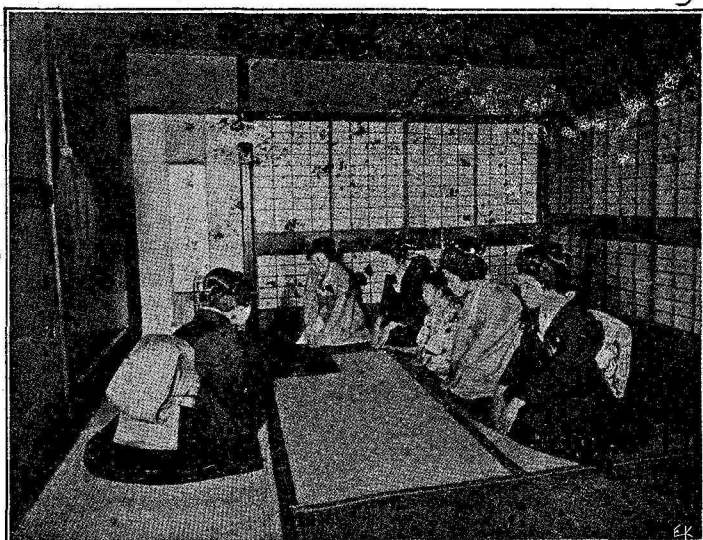
Ἰαπωνίδες

(1) Ὁρα συμβιβράφων Ζακύνθου Α Βενιέρ σελ. 31 παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ.

ΙΑΠΩΝΙΑ

Παιδική εορτή

Ἑθιμοταξία τείνου

καὶ οἰκείων τῷ βαθμῷ αὐτοῦ καὶ ἀξιώματι καὶ εἰς τὰς πλατείας μὲ κατάκρισιν καὶ γέλωτα περιφέρεσθαι ἐναντίον τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων καὶ τέλος σκέψιν ποιήσας εἰς τὸ τολμηρὸν αὐτοῦ καὶ ἀνυπότακτον, μὴ μνημονεύοντος τὸ ἱερὸν ὄνομα τοῦ γνησίου Ποιμένος του ἐν ταῖς θείαις μυσταγωγίαις, καθ' ἑκάστην δὲ εἰρωνικῶς ὁμιλοῦντος καὶ ἀτάκτως γράφοντος (5) κατ' ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν μὲ κίνδυνον βλαβερωτάτων ἀποτελεσμάτων...» πρὸς κατάπαυσιν παν-

τὸς ἐν τῷ μέλλοντι σκανδάλου καὶ πρὸς ἀνταξίαν τοῦ πταίστου ἱερέως πνευματικὴν ποινὴν κατέστησε τὸν Κουτούζη «ἐφ' ὅρου ζωῆς ἄργον τῆς θείας λειτουργίας καὶ ἀναιμάκτου θυσίας. Ἐξ ἐγγράφου ὅμως, χρονολογοῦ μένου ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1812, προκύπτει ὅτι ὁ αὐτὸς Μητροπολίτης ἀνεκίλεσε τὴν κατὰ τοῦ Κουτούζη ἀπόφασιν καὶ ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ ἱεουργῇ ἐν τῷ ναῷ τῆς Θ. Ὁδηγητρίας, ὡς καὶ ἄλλοτε, ἐνορίαν αὐτοῦ (6).

Ζάκυνθος 1905

ΛΕΩΝ. Χ. ΖΩΗΣ

(5) Τὰς σαυίρας τοῦ Κουτούζη, χειρογράφους ἐν ἐνὶ τόμῳ, κατέχει νῦν σεβαστὸς φίλος Ιατρός.

(6) Ἐκ διαφόρων ἐγγράφων, κατατεθέντων παρὰ τῇ Δημοσίᾳ Βιβλιοθήκῃ Ζακύνθου.

